

FAQ Actietraject umc's

FBZ is samen met de LAD een actietraject gestart voor een betere Cao UMC, omdat ze het bod dat UMCNL eind januari deed, onvoldoende vindt. De acties vinden in estafettevorm plaats. Op donderdag 19 maart deden honderden artsen en andere zorgprofessionals mee aan de eerste zondagsdienst in het Radboudumc. De tweede zondagsdienst was op donderdag 26 maart in het Maastricht UMC+. Op 16 april wordt opgeschaald naar een landelijke actiedag. In het Amsterdam UMC, Erasmus MC, Maastricht UMC+, Radboudumc, UMC Groningen en UMC Utrecht vindt dan een zondagsdienst plaats. Wat houden de acties in, hoe kun je eraan meedoen en waarom is dat belangrijk? In deze FAQ vind je het antwoord op de meest gestelde vragen.

1. Waarom vindt FBZ het bod voor de nieuwe Cao UMC onvoldoende?

FBZ, de LAD en drie andere bonden (FNV, CNV en NU'91) zijn sinds afgelopen najaar in gesprek met UMCNL over een nieuwe Cao UMC. Het onderhandelingstraject verliep vanaf het begin moeizaam. Uiteindelijk werd op 28 januari een [onderhandelingsresultaat](#) bereikt waar FNV, CNV en NU'91 mee instemden, maar FBZ en de LAD niet. In hun ogen is er onvoldoende rekening gehouden met hun wensen voor duurzame inzetbaarheid, scholing en positionering. Daarnaast is de loonsverhoging afgetoet op het maximum van schaal 14. Dit betekent dat een aantal functiegroepen niet kunnen rekenen op twee keer 3,5% loonsverhoging. FBZ is al twee keer eerder akkoord gegaan met loondifferentiatie, om te zorgen dat andere functiegroepen een goede salarisverhoging konden krijgen. Maar ze heeft steeds duidelijk aangegeven dat loondifferentiatie niet de nieuwe norm moet worden. Inkomenspolitiek wordt al bedreven via het belastingsysteem en hoort niet thuis aan een cao-tafel.

Het onderhandelingsresultaat bevat weliswaar ook een aantal afspraken waar zorgprofessionals wel wat aan hebben (zoals een hogere reiskostenvergoeding, een verhoging van de stagevergoeding en aanscherping van het protocol grensoverschrijdend gedrag), maar FBZ trekt een duidelijke streep en vindt dat deze cao een verbetering voor alle werknemers moet bevatten – juist in deze tijden waarin de druk op de zorg enorm is.

2. Wat is het doel van het actietraject?

Om een goede cao af te dwingen, zullen zorgprofessionals samen moeten opstaan. Doen we dat niet, dan zeggen we impliciet dat werkgevers kunnen doen wat ze willen en belanden we in een glijdende schaal. Bij een regulier actietraject begin je vaak met 'ludieke' acties, die je vervolgens opbouwt. Die strategie is passend als je nog aan tafel zit en werkgevers geen alternatief hebben. Daarvan is hier geen sprake. Er is een resultaat waar drie andere bonden mee hebben ingestemd. Als we niet meteen heel stevig inzetten, blijft dat resultaat staan – zonder verdere verbeteringen voor jou. De enige manier om beweging te forceren, is actievoeren. Daarom organiseren we zondagsdiensten.

3. Waarom zou ik meedoen aan de acties?

Ons doel is om uiteindelijk aan de cao-overlegtafel tot een oplossing te komen, maar dat lukt in onze ogen alleen als we de druk opvoeren. Om te laten zien dat er voor alle werknemers een goede cao moet komen, is het belangrijk dat zoveel mogelijk leden van FBZ-verenigingen meedoen. Alleen dan kunnen we UMCNL ervan overtuigen dat ze geen tweespalt moet zaaien en dat een cao pas een goede cao is als deze verbeteringen bevat voor alle zorgprofessionals.

4. Wat houdt een zondagsdienst precies in?

Tijdens een zondagsdienst wordt op een doordeweekse dag gewerkt alsof het zondag is. Er zijn dus geen geplande of electieve opnames. Spoedeisende zorg, acute opnames en essentiële

behandelingen gaan wel gewoon door. Datzelfde geldt over het algemeen ook voor opnames op de IC, kraam/couveuse-afdeling en de afdelingen oncologie en hartbewaking.

5. **Waarom wordt gekozen voor een zondagsdienst?**

Een zondagsdienst is de meest vergaande actievorm in de zorg. We kiezen voor dit zware actiemiddel om duidelijk te maken dat UMCNL écht met een beter voorstel moet komen.

6. **Hoe wordt een zondagsdienst voorbereid?**

Acties moeten zorgvuldig worden voorbereid, zodat patiënten er zo min mogelijk hinder van ondervinden. Als er in jouw umc een zondagsdienst wordt gehouden, wordt er een lokaal actiecomité aangesteld dat de zondagsdienst in jouw umc coördineert – uiteraard in nauwe afstemming met FBZ. FBZ levert het lokale actiecomité een blanco draaiboek aan. Het lokaal actiecomité zorgt ervoor dat deze wordt ingevuld met de afdelingen die meedoen. Het actiedraaiboek wordt juridisch getoetst door FBZ en de LAD. In het actiedraaiboek staat exact aangegeven welke afdelingen meedoen, wat er op de actiedag gebeurt en hoe de patiëntveiligheid wordt gewaarborgd. Het actiecomité, FBZ en de LAD zorgen ervoor dat de werkgever tijdig over de actieplannen wordt geïnformeerd, zodat deze kan anticiperen en maatregelen neemt om te zorgen dat de patiëntenzorg geen hinder ondervindt. Let op: het is ook de verantwoordelijkheid van de werkgever om reeds geplande afspraken af te zeggen!

7. **Wie kunnen actievoeren tijdens de zondagsdienst?**

Allereerst zijn dat alle zorgprofessionals die lid zijn van een bij FBZ aangesloten vereniging¹, zoals paramedici, psychologen, physician assistants en verloskundigen. Daarnaast kunnen LAD-leden meedoen, onder wie medisch specialisten, klinisch chemici, klinisch fysici, klinisch technologen, ziekenhuisapothekers, a(n)ios, arts-onderzoekers en andere artsen die werkzaam zijn in een umc. Je mag dus niet zomaar op eigen houtje acties initiëren, omdat acties aan allerlei juridische eisen moeten voldoen. Alles gebeurt dus in nauwe afstemming met FBZ en de LAD.

Let op: je kan alleen meedoen aan de zondagsdienst als je afdeling in het actiedraaiboek is opgenomen!

8. **Kan ik meedoen aan de actiedag als ik op de SEH werk?**

Zoals vermeld in vraag 4, moet spoedeisende zorg doorgaan. Dat geldt waarschijnlijk ook voor zorgprofessionals die op de afdeling oncologie of verloskunde werken als het gaat om zorg die

¹ De bij FBZ aangesloten beroepsverenigingen zijn: BMTZ (Beroepsvereniging voor Biomedisch Technologen in de Zorg), Ergotherapie Nederland, Fysiovakbond FDV, KLEM (Vereniging voor Klinische Embryologie), KNGF (Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie), KNMT (Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde), KNOV (Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen), LAD (Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband), LNAG (Landelijk Netwerk Assortimentscoördinatoren in de Gezondheidszorg), NAPA (Nederlandse Associatie Physician Assistants), NIP (Nederlands Instituut van Psychologen), NVBMH (Nederlandse Vereniging voor Bachelor Medisch Hulpverleners), NVD (Nederlandse Vereniging van Diëtisten), NVKFM (Nederlandse Vereniging van Klinische Fysische Medewerkers), NVKI (Nederlandse Vereniging voor Klinische Informatica), NVL (Nederlandse Vereniging van Lactatiekundigen), NVLF (Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie), NVMBR (Nederlandse Vereniging Medische Beeldvorming & Radiotherapie), NVM-mondhygiënist, NVO (Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen), OVN (Optometristen Vereniging Nederland), alle beroepsverenigingen die zijn aangesloten bij Vaktherapie Nederland, VGVZ (Vereniging van Geestelijk Verzorgers), VKGL (Vereniging Klinische Genetische Laboratoriumdiagnostiek), VMDG (Vereniging voor Moleculaire Diagnostiek in de Gezondheidszorg), VvOCM (Vereniging van Oefentherapeuten) en VVP (Vereniging van Psychodiagnostisch werkenden).

niet kan worden uitgesteld. Werk je op een van deze afdelingen, dan kun je je dus niet van je reguliere werkzaamheden onthouden, maar je kunt wel je gezicht laten zien bij de actiebijeenkomst in jouw umc of meedoen aan andere ludieke activiteiten.

9. Als mijn afdeling niet in het actiedraaiboek staat, kan ik dan iets anders doen?

Zeker! Als jouw afdeling niet in het actiedraaiboek staat vermeld, kan je weliswaar niet meedoen aan de zondagsdienst in jouw umc (en dus gaat de reguliere patiëntenzorg voor jou gewoon door), maar je kunt je in je pauze natuurlijk wel aansluiten bij ludieke activiteiten in je umc, zoals de actiebijeenkomst tijdens lunchtijd, het zingen van een actielied, et cetera. Hoe meer reuring, hoe hoger de druk wordt voor een betere cao. Zodra bekend is hoe het programma van de actiedag er in jouw umc uitziet, laten we je dat weten.

10. Wat kan ik doen in aanloop naar en tijdens de actiedag?

Vanaf nu is het hét moment om je onvrede binnen jouw umc kenbaar te maken. Maak samen met je collega's spandoeken met een ludieke tekst en hang die op in je umc. Ook heeft FBZ actieposters gemaakt. Op de actiedag zelf kun je denken aan de volgende activiteiten:

- Als je bent ingeroosterd op de actiedag, ben je in je umc aanwezig. Je kunt niet-patiëntgebonden werkzaamheden uitvoeren, zoals deelname aan een afdelingsvergadering, administratieve taken uitvoeren of een e-learning volgen.
- Als jouw umc meedoet, zal je actiecomité ludieke activiteiten organiseren, met onder meer een bijeenkomst in de centrale hal tijdens lunchtijd. Laat daar je gezicht zien. Hoe meer reuring, hoe meer impact!
- Deel op de actiedag op social media onze berichten met de hashtags #goedecaoisgoedezorg. Je kunt uiteraard ook zelf foto's maken en plaatsen. Hoe meer ruchtbaarheid we aan de actie geven, hoe zichtbaarder we maken dat er een betere cao moet komen.
- Neem met je vakgroep het initiatief om zelf iets te doen. Zet bijvoorbeeld al jullie handtekeningen op een A4'tje waarop je pleit voor een goede cao en overhandig dit aan je raad van bestuur. Bied patiënten/bezoekers een gratis gezondheidscheck aan of bezoek patiënten tijdens het spreekuur. Overleg met je lokale actiecomité en/of met ons als je twijfelt of een activiteit wel of niet mag.

11. Wat betekent een actie voor de patiëntenzorg?

Tijdens de zondagsdienst staat de patiëntveiligheid voorop, zoals beschreven in het actiedraaiboek. Enige hinder voor de patiënten is niet uit te sluiten, want het is vervelend als het ziekenhuis een afspraak moet verzetten.

12. Hoe zorg ik dat een zondagsdienst zo patiëntvriendelijk mogelijk verloopt?

Voorkom te allen tijde dat patiënten tevergeefs naar het ziekenhuis komen voor een geplande behandeling. Plan daarom geen afspraken of behandelingen op de dag van de zondagsdienst. Zorg dat iedereen die normaal gesproken op de dag van de zondagsdienst werkt, ook echt aanwezig is, zodat eventuele incidenten goed kunnen worden opgevangen. Bij twijfel geldt dat het begrip 'spoedeisend' altijd in het voordeel van de patiënt moet worden uitgelegd.

13. Wat doe ik als er pers aanwezig is tijdens de zondagsdienst in mijn umc?

Ga nooit zomaar voor de camera staan, maar schakel met je lokale actiecomité of rechtstreeks met FBZ via 088 – 13 44 111. Acties liggen altijd gevoelig. Vraag goed uit wat de journalist in kwestie wil weten. FBZ bereidt voorafgaand aan de zondagsdienst een goede kernboodschap voor.

14. Hoe zit het juridisch gezien als ik meedoe aan een zondagsdienst: kan mijn werkgever maatregelen tegen mij nemen?

Als je lid bent van een beroepsvereniging die is aangesloten bij FBZ, ben je beschermd op grond van het collectief actierecht (artikel 6 van het Europees Sociaal Handvest). Dit betekent dat je werkgever geen rechtspositionele maatregelen mag nemen (zoals ontslag) wegens werkweigering. Als je de overeengekomen arbeid niet verricht (staking), heb je geen recht op loon. Tijdens een zondagsdienst wordt echter gewoon gewerkt, al wordt op de zondagsdienst niet al het afgesproken werk verricht. In theorie kan je werkgever je dus korten op je salaris, maar wij achten die kans niet groot. Je bent namelijk gewoon in je umc als je bent ingeroosterd en je helpt patiënten in spoedeisende gevallen. Er zal extra aandacht en tijd zijn voor de patiënt. Daarnaast kan je ook niet-patiëntgebonden werkzaamheden uitvoeren, zoals deelname aan een vakgroepvergadering, administratieve achterstanden wegwerken, supervisiegesprekken voeren, de tijd nemen voor een e-learning. Kortom, van alles waar je normaal gesproken niet aan toekomt.

15. Wat kan ik doen als de raad van bestuur mij aanspreekt op het feit dat ik meedoe aan een zondagsdienst?

Het recht van werknemers om collectieve acties te voeren is onderdeel van het recht om collectieve onderhandelingen te voeren. Dit is geregeld in artikel 6 van het Europees Sociaal Handvest. Het gaat hier dus om een rechtmatige collectieve actie en je werkgever mag je niet aanspreken op het feit dat je hieraan deelneemt. De raad van bestuur kan zich ook niet verschuilen achter UMCNL, omdat het ziekenhuis lid en daarmee onderdeel is van UMCNL.

16. Wat moet ik melden aan de patiënt?

In principe hoef je vooraf niets te melden. Om te zorgen dat de patiënten zo weinig mogelijk hinder ondervinden van de zondagsdienst, verzet je bestaande afspraken en maak je geen nieuwe afspraken op de dag van de zondagsdienst. Als je op de dag van de zondagsdienst patiënten in het ziekenhuis tegenkomt, is het uiteraard wel van belang de patiënt duidelijk te maken waarom actie wordt gevoerd. FBZ reikt hiervoor patiëntenfolders aan.

17. Wat moet ik doen als mijn werkgever tijdens de actiedag met me wil praten of met een voorstel komt?

Ga op de actiedag niet inhoudelijk in discussie met je raad van bestuur. Verwijs door naar het landelijk actiecomité en stel ons op de hoogte bij eventuele problemen.

18. Zijn medewerkers vrij op de actiedag?

Nee, ingeroosterde werknemers zijn niet vrij, ze leggen het werk niet volledig neer en moeten gewoon aanwezig zijn. Een ziekenhuis kan immers niet dicht. De zondagsdienst is daarom de meest voor de hand liggende actievariant voor de ziekenhuizen.

19. Mag ik thuisblijven op de dag van de zondagsdienst?

Als je ingeroosterd bent op de dag waarop de zondagsdienst plaatsvindt, dan zorg je dat je gewoon op je werk bent in jouw umc.

20. Krijg ik onregelmatigheidstoeslag voor de zondagsdienst?

Een zondagsdienst houdt in dat op een doordeweekse dag wordt gewerkt *als ware het een zondag*. Dat betekent niet dat het feitelijk een zondag *is*. Je ontvangt dus geen onregelmatigheidstoeslag. Natuurlijk ontvang je wel de gebruikelijke onregelmatigheidsdienst voor werken in de avond of nacht, als je die dag 's avonds of 's nachts werkt.

21. Ik ben in dienst van een algemeen ziekenhuis, maar ben op de dag van de zondagsdienst gedetacheerd bij een umc. Kan ik dan met de actie meedoen?

Nee. Als je in dienst bent bij een algemeen ziekenhuis, val je onder de Cao Ziekenhuizen (of in geval van medisch specialisten: onder de AMS). Dit is een actie voor een betere Cao UMC, dus deelname heeft in jouw geval geen zin en is ook niet toegestaan. Wel kun je je tijdens de zondagsdienst solidair tonen met je umc-collega's.

22. Wat gaan jullie doen als UMCNL na de acties niet met een beter bod komt?

We hopen ziekenhuisbestuurders en UMCNL duidelijk te maken dat ze met een beter voorstel moet komen waarmee we terug naar de cao-tafel kunnen. We sluiten op voorhand echter niet uit dat er meer zondagsdiensten nodig zullen zijn om UMCNL te overtuigen dat goede arbeidsvoorwaarden meer dan ooit nodig zijn als we de huidige werknemers willen behouden en nieuwe artsen en andere zorgprofessionals willen aantrekken.

23. Als mijn afdeling nu niet meedoet, kan dat dan bij een eventuele volgende zondagsdienst wel?

Mochten meer zondagsdiensten nodig zijn, dan is het zaak dat je ervoor zorgt tijdig bekend te maken bij het actiecomité dat je afdeling heeft besloten mee te doen aan de volgende zondagsdienst. Zorg dat je op de hoogte blijft van de berichtgeving van je actiecomité en sluit je tijdig aan.

24. UMCNL beweert dat er geen geld is voor betere arbeidsvoorwaarden. Klopt dat?

Natuurlijk hebben wij oog voor de financiële positie van umc's, maar een werkgever moet zich daar niet achter verschuilen en moet al zeker geen tweespalt zaaien door de ene umc-werknemer een betere cao te geven, terwijl een ander er alleen maar op achteruitgaat. Vanaf de allereerste onderhandelingsdag heeft UMCNL aangegeven dat de financiële ruimte beperkt is, zonder op een constructieve manier met ons te willen kijken wat we kunnen doen om de hoge werkdruk in de zorg het hoofd te bieden. Nu niet investeren in zorgprofessionals is kortetermijndenken. Het ziekteverzuim is hoog en de personeelstekorten lopen nog altijd op. Als UMCNL niets doet en geen oog heeft voor het welzijn van medisch specialisten, andere artsen en zorgprofessionals, vrezende we dat het werken in een umc steeds onaantrekkelijker wordt. Met nog meer uitval en uitstroom tot gevolg. Daar is de zorg niet bij gebaat.

25. Wat zijn de eisen van FBZ voor een nieuwe Cao UMC?

- Een gelijke procentuele loonsverhoging voor alle umc-werknemers van 3,5% in 2026 en 3,5% in 2027.
- Een toereikend functiegebonden scholingsbudget voor alle umc-werknemers (nu is alleen een pilot afgesproken voor het toekennen van 500 scholingsvouchers à 750 euro voor employability gerichte scholing en persoonlijke ontwikkeling; in onze ogen geen structurele verbetering).
- Een verbetering van de positionering van beroepsgroepen die vallen onder hoofdstuk 14a (ziekenhuisapothekers, klinisch chemici en klinisch fysici).
- Een omkleedvergoeding voor alle werknemers (nu geldt die vergoeding alleen voor functiegroepen tot en met schaal 11).
- In de ultimatumbrief zijn ook de eisen van de LAD opgenomen. De LAD wil voor medisch specialisten, net als voor andere umc-werknemers, een werkweek van standaard 40 uur per week realiseren en wil dat de arbeidsduur inclusief diensten naar beneden wordt bijgesteld. Ook wil ze afspraken maken over de normalisering van de arbeidsduur van aios. Daarnaast moet de cao-afpraak van 8 uur rusttijd na een dienst goed worden geïmplementeerd. Verder wil ze niet dat medisch specialisten worden uitgezonderd van afspraken over duurzame inzetbaarheid die wel voor andere umc-werknemers gelden.